

Yttrande**2020-05-05**

Miljödepartementet
103 33 Stockholm
m.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare:
Ida Envall

Regeringskansliets dnr: M2020/00078/Ke

Formas dnr: 2020-00584

Remissvar avseende betänkandet Hållbar slamhantering (SOU 2020:3)

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerat betänkande.

Formas ställningstagande

Formas välkomnar utredningens uttalade fokus mot hållbarhet, liksom tydliggörandet av de målkonflikter mellan olika miljömål som slamhanteringsfrågan innebär.

Formas anser att utredningens resonemang till förmån för regleringsalternativ 2 (spridningsförbud med undantag för spridning av hygieniserat och kvalitetssäkrat slam på produktiv jordbruksmark) är rimliga, givet att de argument som framförs mot regleringsalternativ 1 (totalt spridningsförbud med mycket begränsade undantag) är korrekta. Ett huvudargument är att det saknas tillräcklig evidens avseende negativa hälso- och miljöeffekter för att motivera ett totalförbud mot slamspridning på jordbruksmark. Uppenbarligen har dock ingen systematisk och uttömmande genomgång och granskning av all forskningslitteratur av relevans för frågan genomförts, varför Formas anser att argumentets giltighet kan ifrågasättas. Formas anser att en sådan genomgång och granskning av befintlig forskning är angelägen.

Formas delar utredningens bedömning att ett utökat uppströmsarbete är nödvändigt, och att det är rimligt att Naturvårdsverket ges ansvaret att koordinera detta arbete. Formas vill här betona vikten av fortsatt forskning av betydelse för uppströmsarbetet, t.ex. för att säkerställa att beslut om gränsvärden vilar på vetenskaplig grund.

Formas delar vidare utredningens bedömning att incitamenten för forskning kring cirkulära lösningar riskerar att minska om ett totalförbud (regleringsalternativ 1) genomförs. Det gäller till exempel sådan forskning som fokuserar på växttillgänglighet av fosfor och andra näringsämnen från slam, växtupptag av miljöföroreningar från slam, respektive hälso- och miljöeffekter av slamgödsling på åkermark. Den forskning som i själva verket behövs för välgrundade beslut i frågan kring slamspridning riskerar alltså att minska i Sverige om ett strikt slamspridningsförbud införs.

Formas delar vidare uppfattningen att regleringsalternativ 2 (undantag för spridning på produktiv jordbruksmark) förmodligen inte skulle påverka incitamenten för ovan nämnda

forskningsinriktningar negativt på det sätt som ett totalförbud riskerar att göra. Detta alternativ kan dessutom främja forskning och innovation inom systemutveckling och alternativ hantering av avloppsslam, t.ex. rörande metoder för att separera ut oönskade ämnen från slammet för att möjliggöra ett utnyttjande av dess värdefulla innehåll. Sådan forskning och innovation skulle kunna ligga till grund för utveckling och export av ny miljöteknik som främjar cirkulära resursflöden, och därmed stärka Sveriges ställning inom dessa områden.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Ingrid Petersson, efter föredragning av analytiker Ida Envall. I beredningen har även forskningssekreterare Louise Staffas, forskningssekreterare Susanne Johansson och nationalekonom Henrik Scharin deltagit.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Ingrid Petersson

Ida Envall